

Георгій Скляр, д.е.н.

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»,
м. Полтава

ГЕНЕЗИС ТУРИСТИЧНОГО ГОСПОДАРСТВОЗНАВСТВА: ПОЛТАВСЬКИЙ ВИМІР ФІЛОСОФСЬКО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАДИЦІЇ

Пріоритетний розвиток сфери внутрішнього туризму в умовах модернізації економіки України посилює увагу до наукового забезпечення розв'язання проблем його господарствотворення. Пізнання основних механізмів вказаних процесів вимагає адекватного сучасному значенню туризму (завдяки туризму створюється біля 9% загальносвітового ВВП та надається кожне 11-е робоче місце на планеті) методологічного інструментарію. Тому актуальними, на нашу думку, є дослідження туризму як господарського феномену з позиції постнекласичної економічної науки.

Власне філософську традицію започатковує найбільш відомий (у т.ч. для широкого загалу) мандрівний (що важливо в розкритті означеної нами теми дослідження) український філософ Г.С. Сковорода (1722-1794), який народився в с. Чорнухи (зараз районний центр Полтавської області). Сучасником і земляком Г.С. Сковороди з Полтави був П. Величківський. Потребує наукової рефлексії спадщина І.П. Котляревського (1769-1838) і М.В. Гоголя (1809-1852) [7] стосовно проблем геофілософії, сутності господарства, подорожей тощо. В Полтавській губернії народився і отримав освіту в Полтавській семінарії найвизначніший український філософ XIX ст. П.Д. Юркевич (1827-1874). Дослідники вказують на вплив П.Д. Юркевича на формування світогляду знаного філософа В.С. Соловйова, який, до речі, вважав П.Д. Юркевича своїм вчителем [12, с.3]. Сам В.С. Соловйов (1853-1900) походив по матері з української шляхетної родини Романових, а двоюрідним прадідом його по цій лінії був Г.С. Сковорода [10, с.3].

Оригінальним внеском в економічну науку є філософія господарства С.М. Булгакова (1871-1944) – великого філософа, економіста і богослова. В київський період свого життя і творчості (1901-1906) С.М. Булгаков викладав в

Політехнічному інституті і Київському університеті, а також виступив з циклом лекцій публічного характеру. Серед них – лекція «Про філософські погляди Володимира Соловйова», яка була прочитана у 1903 р. в Києві, Полтаві і Кишиневі [5,с.571; 6,с.6]. На основі переробленої лекції ним підготовлений і опублікований у 1903 р. нарис «Що дає сучасній свідомості філософія Володимира Соловйова?» [5, с.571-637]. Сучасний період розвитку філософії господарства пов'язаний з іменем Ю.М. Осипова [1;2], а в Україні – В.Д. Базилевича, В.В. Ільїна [3;4] та ін. Особливо слід звернути увагу на творчий доробок Г.В. Задорожного, уродженця Полтавської області (с.м.т. Опішня Зіньківського р-ну). Обґрунтована Г.В. Задорожним особистісна методологія господарствознавства [8] дозволяє нам сформулювати наукову проблему генезису прикладного туристичного господарствознавства з метою поглиблення сучасного туризмологічного знання.

Таким чином, нами розглянута можливість імплементації певних положень філософії господарства до розвитку туризмознавства. При цьому сприйняття ідеї туристичного господарствознавства та її реалізація в процесі господарствотворення туризму пов'язане з усвідомленням наступних висновків-завдань подальших досліджень:

- 1) геокультурний потенціал історичної Полтавщини персоніфікується в особистісному вимірі;
- 2) взаємодія особистостей в процесі розвитку ідеї господарствознавства у часі носить нелінійний характер;
- 3) погляди мислителів Полтавщини у цивілізаційно-православному релігійно-філософському форматі знаходяться під впливом західноєвропейської філософської традиції;
- 4) партнерство виступає основним механізмом господарствотворення туризму;
- 5) феномен адаптації до туризму має всезагальний характер;
- 6) освітній вектор господарствотворення спрямований на розвиток творчості лідерів туризму;

7) пріоритетними напрямками досліджень є людиномірність, духовність, партнерство і кооперація в сфері туризму;

8) перспективним є застосування проектного підходу до розвитку наукових досліджень сфери туризму на засадах міжрегіонального партнерства університетів (проект «Полтавщина – Буковина»).

Список використаних джерел:

1. Антология современной философии хозяйства / под ред. Ю.М. Осипова: В 2т. Т.1. – М.: Магистр, 2008. – 832 с.
2. Антология современной философии хозяйства / под ред. Ю.М. Осипова: В 2т. Т.2. – М.: Магистр, 2008. – 880 с.
3. Базилевич В.Д. Метафизика экономики / В.Д. Базилевич, В.В. Ильин. – 2-е изд.испр. и доп. – К.: Знання; М.: Рыбари, 2010. – 925 с.
4. Базилевич В.Д. Философия экономики. История / В.Д. Базилевич, В.В. Ильин. – К.: Знання; М.: Рыбари, 2011. – 927 с.
5. Булгаков С.Н. От марксизма к идеализму. Статьи и рецензии. 1895-1903 / С.Н. Булгаков; сост., вст. статья и комментарии В.В. Сапова. – М.: Астрель, 2006. – 1008 с.
6. Булгаков С.Н. История экономических и социальных учений / С.Н. Булгаков; вступ.статья, сост. и примеч. В.В. Сапова. – М.: Астрель, 2007. – 988 с.
7. Гоголь Н.В. Размышления о Божественной Литургии: Сборник / Н.В. Гоголь. – М.: Эксмо, 2006. – 800 с.
8. Задорожний Г.В. Человекомерная экономическая наука: проблемы методологии / Г.В. Задорожний, О.Г. Задорожная. – Харьков: ВННОО имени В.И. Вернадского, 2015. – 416 с.
9. Пазенок В.С. Туризмология. Теоретический образ туризма/В.С. Пазенок. – К.: Альтерпрес, 2012. – 277 с.
10. Соловьев В.С. Философское начало цельного знания / В.С. Соловьев. – Мн.: Харвест, 1999. – 912 с.
11. Туризмология: концептуальні засади теорії туризму: монографія / [В.К. Федорченко, В.С. Пазенок, О.А. Кручек та ін.]. – К.: ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.
12. Юркевич П.Д. Философские произведения / П.Д. Юркевич. – М.: Изд-во «Правда», 1990. – 672 с.